

Жумабеков М.У.,* Байзақова А.Б., Жолдас А.

т.ғ.к., доцент М.Әуезов атындағы ОҚМУ, Шымкент, Қазақстан
аға оқытушы, магистр М.Әуезов атындағы ОҚМУ, Шымкент, Қазақстан
оқытушы, магистр М.Әуезов атындағы ОҚМУ, Шымкент, Қазақстан

ЖАСТАР САЯСАТЫ – ЕЛДІҢ ҰЛТТЫҚ БАСЫМДЫЛЫҒЫ

Автор корреспондент: dekanat_um@mail.ru

Түйін: Мақалада Жастар саясат – елдің ұлттық басымдылығы қарастырылған. Жастар саясатының басымдықтары Қазақстан Республикасының Президенті - Елбасы Н.Ә. Назарбаев бастама жасаған «Қазақстан-2050» стратегиясының түйінді мақсаттарының бірі болып табылады. 2019 жылды Жастар жылы ретінде жариялау осы бағыттағы саясаттың заңды жалғасы Бүгін Астана қаласында «Тәуелсіздіктің ұрпақтары» атауымен Жастар жылының ашылу салтанатында Елбасы, жастардың әлеуметтік жағдайына, еңбек пен таланттың жастар бойында ұштастырылуына, соған бағытталуға, білімді меңгеруге және жастардың құндылықтары бойынша ой қозғады.

Қазақстан Республикасындағы мемлекет пен жастар арасындағы қарым-қатынас саласын реттейтін негізгі нормативтік-құқықтық құжат 2015 жылғы 9 ақпанда «Қазақстан Республикасындағы мемлекеттік жастар саясаты туралы» Заң болып табылады, онда оның мақсаттары, міндеттері, бағыттары, сондай-ақ жастарды мемлекеттік қолдау механизмдері, оның әлеуметтік және саяси құқықтар. Қазақстандық жастардың үш съезінің отырысы Елбасы Н.Назарбаевтың тікелей қатысуымен өтті. Қазақстан Республикасындағы мемлекеттік жастар саясаты жастардың физикалық дамуының рухани, мәдени, білім беру, кәсіби дамуына әлеуметтік-экономикалық, құқықтық, ұйымдастырушылық жағдайлар мен кепілдіктерді қалыптастыру, олардың бүкіл қоғам мүддесінде шығармашылық әлеуетін ашу мақсатында жүзеге асырылады.

Кілттік сөздер: Президент, Қазақстан жастары, «Мәңгілік ел», жастар саясаты, патриотизм, рухани жаңғыру.

Жастар саясатының басымдықтары Қазақстан Республикасының Президенті - Елбасы Н.Ә. Назарбаев бастама жасаған «Қазақстан-2050» стратегиясының түйінді мақсаттарының бірі болып табылады. 2019 жылды Жастар жылы ретінде жариялау осы бағыттағы саясаттың заңды жалғасы Бүгін Астана қаласында «Тәуелсіздіктің ұрпақтары» атауымен Жастар жылының ашылу салтанатында Елбасы, жастардың әлеуметтік жағдайына, еңбек пен таланттың жастар бойында ұштастырылуына, соған бағытталуға, білімді меңгеруге және жастардың құндылықтары бойынша ой қозғады.

XXI ғасырдағы әлемдік даму – бұл әр халықтың өз тарихының түп – тамырына, төл мәдениетіне, халқының қастерлі ерекшеліктеріне сүйене отыра, жаңа технологиялар, қоғамдық идеялар, әлеуметтік және саяси институттарды құру уақыты. Мемлекеттің халықтың менталитетін рухани қазық ретінде ұстана отыра, үнемі жаңғырып отыруы-бұл болашаққа бастайтын кемел жол. Қол жеткен табыстармен шектеліп қойған мемлекет әлемдік тарихтың үзеңгісінен түсіп қалатыны айғақ. Өйткені қазіргі таңдағы халықаралық арена – бұл экономика, технология, мәдени мұра, саяси құндылықтар саласындағы бәсекелес әлемі. Сондықтан рухы жоғары, бір идеологияға ұмтылған мемлекет қана жеңімпаз мемлекет қатарынан көрініп, әлемдік бәсекелес додасынан суырылып, алға шыға алады.

Ел боламын десең бесігінді түзе деп бағыт көрсететін халық даналығына байланысты, болашақ болашақ ұрпақтың ұлттық сана-сезімін қалыптастыру моделін

жасау үшін, патриоттық, ұлтжандық, отансүйгіштік, өзінің отанына деген мақтаныш сезімін, әрбір жас ұрпақтың бойында қалыптастыру, ұлтжандылықты қалыптастыратын тәрбиенің бағытын нысаналы түрде бекіту арқылы жас ұрпақтың бойында жоғары ұлттық сананы, өз еліне деген сүйіспеншілігін, мақтаныш сезімін тудыру, дамыту заман талабынан туындайтын дүние.

«Мәңгілік Ел» идеясын жүзеге асырудың басты жолы біріншіден, Қазақстан Республикасының жастарының салауатты өмір салты, идеологиялық бірлігі арқылы елдің саяси, экономикалық және тарихи дамуына үлес қосу және ел саясатының, мәдениетінің өзіндік ерекшелігін дәріптеу факторы.

Екіншіден, Қазақстандық жастар патриотизмі мәселесін барлық қоғамдық, мемлекеттік, саяси, мәдени – рухани мәселелердің өзегіне айналдыру.

Үшіншіден, Қазақстан әлемдік мәдениеттер мен діндердің тоғысқан түйіні, Батыс пен Шығыс мәдениеттерінің тоғысқан жерінде пайда болған ел ретінде ғаламшарымыздағы жасампаздық үрдістерге мол үлесін қосуда. Тәуелсіз Қазақстанның мемлекеттік саясатындағы толеранттылық, үйлесім мен өзара түсіністік векторы жалпыұлттық идеяларға айналып отыр. Дін және конфессияаралық үйлестік біздің еліміздің болашақтағы дамуына үлкен мәдени серпіліс берді. Осы тұрғыда, еліміздегі жастар бойында Қазақстан елінің бірлігіне, территориялық тұтастығына қауіп төндіретін – шовинизм, ксенофобия, трайбализм, діни төзімсіздік сияқты жалған идеялардың таралуын тоқтатуға үлес қосу – біздің ұрпақтың басты мақсаты.

Төртіншіден, еліміздің тәуелсіздігін және еркіндігін сақтап қалу – болашақтың мызғымас қағидаты. Біздің еліміздің болашағы, тағдыры жастар қолында.

Бесіншіден, еліміздің болашағы әлеуметтік теңдіктерден туындайды. Әлеуметтік жаңғырған мемлекетте әрбір жас азаматқа өзін, осы қоғамның кірпіші болып қалануына, өзінің барлық мүмкіндіктерін жүзеге асыруға мүмкіндік алады.

Қазіргі уақытта әлеуметтік-экономикалық жағдайды жақсартуға, болашақ ұрпақтың қалыптасуы мен жан-жақты дамуына арнайы жастар бағдарламалары ғана емес, сол сияқты бүгінде елімізде іске асырылып жатқан білім беруді, денсаулық сақтауды, тілдерді дамытудың, үдемелі индустриялық-инновациялық дамытудың ауқымды мемлекеттік бағдарламалары; «100 мектеп, 100 аурухана», «Балапан», «Бизнестің жол картасы – 2020», «Қолжетімді тұрғын үй – 7-20-25» бағдарламалары бағытталған. Президент ұсынған бес бастама бойынша, «Жоғары білім алудың қолжетімділігі мен сапасын арттырып, студент астардың жатақханадағы жағдайын жақсарту» мәселелері көтерілген. Ол бағытта Президент, 2018-2019 жылы 54 мың грантқа қосымша 20 мың грант бөлінуді ұсынған.

Мемлекеттік жастар саясатының мақсаты, жастардың шығармашыл, инновациялық күш жігерін қоғамның жасампаз күшіне айналдыру. Аталмыш міндет, жастар ортасындағы процесстердің негізгі заңдылықтарын анықтау негізінде дайындалған пайымды мемлекеттік жастар саясатының нәтижесінде ғана іске асырылады. Қоғамымыздың алдында, жас ұрпаққа, төл халқының тарихи жолдарын ұғындырып, ұлттық сананы дамыту жолы арқылы ұлттық идеяларды ендіру міндеттері тұр. Осы орайда, ұлттық сезімді қалыптастыру, жастарды патриоттыққа баулу үшін қоғам тарапынан бірқатар маңызды шаралар жасалынып келеді.

Заманауи даму жолының болашағы тек техникалық прогресс пен экономикалық өсу деңгейіне ғана байланысты емес. Ол негізгі әлеуметтік-экономикалық мәселелерді шешуге дайын адамның рөліне негізделеді. Бұл жаһандық міндеттерді жүзеге асырудың басты факторы – отандық білім беру жүйесін заманауи халықаралық стандарттар негізінде жетілдіру. Тәуелсіз мемлекет ретінде әлемдік саяси жүйеге енген Қазақстан Республикасы үшін, жас өскелең ұрпақ тәрбиесіне, елдегі білім беру үдерістерін жаңғырту салаларына басты назар аудару заман талабынан туындаған қажеттілікке айналды.

Осыған байланысты, Университет ректоры тарапынан жас ғалымдардың үлесін көбейтіп, ғылыми дәрежені арттыру мақсатында зор мүмкіндіктер ұсынды. Нәтижесінде 2018-2019 оқу жылдарында университет жас мамандары үшін еліміздің жетекші оқу

орындарында мақсатты бағыттағы докторантураға орындар бөлініп, гуманитарлық мамандықтар үшін бұл үлкен мүмкіндіктерге жол ашып отыр.

2018-2019 оқу жылында университет басшылығының тарапынан басты назар аударылып, «Философия» және «Саясаттану» мамандықтары ашылды. Берілген білім беру бағдарламасы бойынша бакалаврларды дайындау білім берудің ұлттық үлгісінде құрылған, көп мәдениеттілікке, коммуникативтілікке ие, қазіргі ғылыми-тәжірибелік деңгейде шығармашылық және жоғары міндеттерді шешуге қабілетті кәсіби жаңа формациядағы мамандарды дайындауға бағытталған.

М. Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан мемлекеттік университетінде «Жастар саясаты» оқу пәні енгізілген. «Жастар саясаты» пәні студенттерге жастар саясатының тұжырымдамалары туралы қазіргі білімдерді беруге бағытталған және Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамаларына сәйкес әзірленген.

Әдебиеттер тізімі

1. Дастан Шерехан. «Жастар саясаты – бүгінгі күннің өзекті мәселесі» // <http://arhar.kz>
2. Қазақстан Республикасының мемлекеттік жастар саясаты туралы Заңы, 2005, 15 б.
3. Абдрайымова Г.С. Социология молодежи. – Алматы: Жибек жолы, 2008, 278 б.

Аннотация

Сегодня, молодежь - это одна из самых организованных, социально-активных слоев населения, она объективно является генератором новых идей, жизненной силой и энергией общества. Молодежь не просто будущее страны, это ее настоящее. Последние годы были знаковыми для молодежной политики Республики. Государственная молодежная политика является одним из приоритетных направлений в деятельности многих стран. Основным нормативным правовым документом, регулирующим сферу отношений государства и молодежи в Республике Казахстан, является Закон «О государственной молодежной политике в Республике Казахстан» 9 февраля 2015 года, в котором определены его цели, задачи, направления, а также механизмы государственной поддержки молодежи, ее социальные и политические права. Проведены заседания трех Конгрессов молодежи Казахстана при непосредственном участии Президента страны Н. Назарбаева. Государственная молодежная политика в Республике Казахстан осуществляется в целях создания социально-экономических, правовых, организационных условий и гарантий для духовного, культурного, образовательного, профессионального становления физического развития молодежи, раскрытия ее творческого потенциала в интересах всего общества.

Abstract

Today, the youth is one of the most organized, socially active segments of the population, it is objectively the generator of new ideas, the life force and energy of the society. The youth is not just the future of the country, it is its present. Recent years have been significant for the youth policy of the Republic. State youth policy is one of the priorities in the activities of many countries. The main regulatory legal document regulating the sphere of relations between the state and youth in the Republic of Kazakhstan is the Law "On State Youth Policy in the Republic of Kazakhstan" on February 9, 2015, which defines its goals, objectives, directions, as well as mechanisms of state support for young people, its social and political rights. Sessions of three Kazakhstan Youth Congresses were held with the direct participation of President N. Nazarbayev. The state youth policy in the Republic of Kazakhstan is carried out in order to create socio-economic, legal, organizational conditions and guarantees for the spiritual, cultural, educational, professional development of the physical development of young people, to reveal their creative potential in the interests of the whole society.